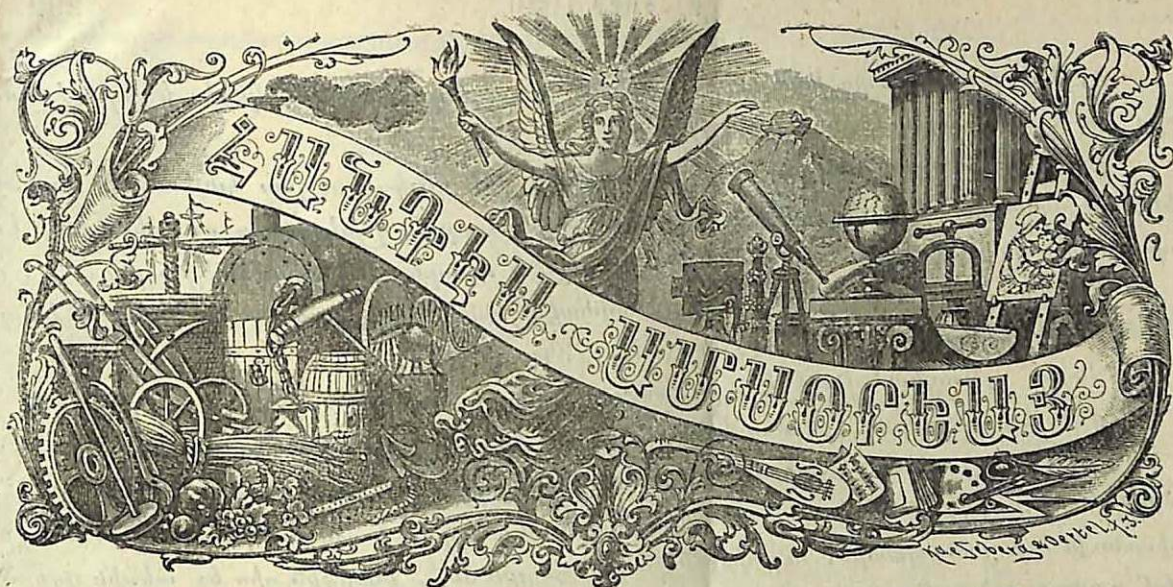

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ

Խ. ՑԱՐԻ 1926

Ցարեկան՝ 1 ստեղծագործություն

ԹԻԻ 7-8
ՅՈՒԼԻՍ-ՕԳՈՍՏՈՍ

ՆԻԹԱՂԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆՂԷՆ ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՆՑ

(Շարունակություն)

3 Երբայեցեալ թղթին վկայութիւնք Լ ի
ն, ժե՛ յերկրորդ Սաղմոսէն՝ Որդի իմ ես դու եւ ես այսաւ ծնայ զքեզ
(Բ, 7):
Բ, բ՝ յերկրորդ Թագաւորութենէն՝ Ես եղեց նմա ի հայր եւ նա եղիցի ինձ յորդի (Է, 14):
գ, ժբ՝ յերկրորդ Աւրինաց՝ Երկիր պաղցեն նմա ամենայն հրեշտակք Աստուծոյ 5
(ԼԲ, 43):
դ, ժզ՝ ի հարիւրորդ երրորդ Սաղմոսէն՝ Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս եւ զպաշ-
տաւնեայս իւր ի բոց հրոյ (ԾԴ, 4):
ե, ժէ՝ ի քառասներորդ չորրորդ Սաղմոսէն՝ Աթոռ քո Աստուած յաւիտեանս
յաւիտենից, գաւազան ուղղութեան գաւազան արքայութեան քոյ. սիրեցեր զարդարու- 10
թիւն եւ ատեցեր զանիրաւութիւն, վասն այսորիկ առ զքեզ Աստուած Աստուած քո
իւղով ուրախութեամբ առաւել քան զընկերս քո (ՍԴ, 7):
զ, ժը՝ ի հարիւրորդ առաջներորդ Սաղմոսէն՝ Եւ դու տեր ի սկզբանէ զերկիր հաս-
տատեցեր եւ գործք ձեռաց քոց երկինք եւ, նորա կրնչին եւ դու կաս մնաս. ամենեքեան 15
իրբեւ զձորձս մաշեցին եւ իրբեւ զվերարկու գալարեցես զնոսա եւ գալարեցին, դու
նոյն ինքն ես եւ ամբ քո ոչ պակասեցին (ԾԱ, 26):

1 ԱԸ թիւթին || 2 Բ ծնա || 4 Բ որդի: || 7 Ը ու || 9 Բ ի քառասներորդ || 10 ԱԸ քո ||
11 ԱԸ զանաւրեանութիւն || 12 ԱԸ ուրախութեան, համառե վերք, էջ 85 || 13 Ա ժզ փինկ ժբ || 14 Բ
բայց դու փինկ եւ դու: Ը կաս եւ մնաս յաւիտեան. յոյն διαμένεις || 15 Բ մաշեցեն: Ա վերարկու:
Ը եւ իրբեւ զվերարկու գալարեցես զնոսա իրբեւ զհանգեքս եւ գալարեցին || 16 Բ պակասեցին:

է, ժԹ՝ ի հարիւրորդ իններորդ Սաղմոսէն՝ Նիստ ընդ աջմէ իմմէ մինչեւ եղից զԹշնա-
միս քո պատուանդան ոտից քոց (ԾԹ, 1):

ը, ի՝ յուԹերորդ Սաղմոսէն՝ Զինչ է մարդ Թէ յիշեսցես զնա կամ որդի մարդոյ
Թէ այց արասցես նմա, փոքր մի խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո, փառաւք եւ
5 պատուով պսակեցեր զնա, զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա (Ը, 5):

Թ, իա՝ ի քսաներորդ առաջնորդ Սաղմոսէն՝ Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց,
ի մէջ եկեղեցեաց աւրհնեցից զքեզ (ԻԱ, 23):

ժ, իգ՝ յԵսայեայ՝ Ես եղէց յուսացեալ ի նա (ԺԲ, 2):

ժա, իդ՝ յԵսայեայ՝ Ահաւասիկ ես եւ մանկունք իմ, զոր ետ ինձ Աստուած (Ը, 18):

10 ժբ, ժգ՝ յԵրկրորդ Աւրինաց եւ յինններորդ չորրորդ Սաղմոսէն նոյն՝ Այսաւր եթէ
ձայնի նորա լուիցէք, մի խտացուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ ի դառնութեան ըստ աւուրն
փորձութեան յանապատին, ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր, քննեցին զիս եւ տեսին զգործս
իմ զքառասուն ամ, վասն որոյ տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ եւ ասացի Թէ միշտ մնու-
րեալ են սրտիւք, եւ նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս իմ, որպէս երդուայ ի բարկու-
15 Թեան իմում Թէ մոցեն ի հանդիստ իմ (ՂԴ, 8):

ժգ, ժդ՝ յԱրարածոց՝ Եւ հանգեաւ Աստուած յաւուրն եւթներորդի յամենայն
գործոց իւրոց (Բ, 2):

ժդ, իբ՝ ի հարիւրորդ իններորդ Սաղմոսէն՝ Երդուաւ տէր եւ ոչ եւս զղձացի, դու
ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մեքիսեդեկի (ԾԹ, 4):

20 ժե, ժե՝ յԱրարածոց՝ Այո՛ աւրհնելով աւրհնեցից զքեզ եւ բազմացուցանելով
բազմացուցից զքեզ (ԻԲ, 16):

ժգ, զ՝ յԵլից՝ Զգոյշ լեր, ասէ, արասցես զամենայն ըստ աւրինակին որ ցուցաւ քեզ
ի լերինն (ԻԵ, 40):

ժե, բ՝ յԵրեմիայէ՝ Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն ասէ տէր, եւ կատարեցից ի վերայ
25 տանն Իսրայէլ եւ ի վերայ տանն Յուդայ ուխտ նոր, ոչ ըստ ուխտին զոր արարի ընդ
հարս նոցա յաւուր յորում առի ի ձեռն հանել զնոսա յԵղիպտոսէ եւ զի նոքա ոչ կացին
յուխտին իմում եւ ես անփոյթ արարի զնոցանէ ասէ տէր. զի այս է ուխտն իմ զոր
եղից ընդ տանն Իսրայէլ յետ աւուրցն այնոցիկ ասէ տէր. տաց զաւրէնս իմ ի միտս
նոցա եւ ի սիրտս նոցա զրեցից զնոսա եւ եղէց նոցա Աստուած եւ նոքա եղիցին իմ
30 Ժողովուրդ եւ ոչ եւս ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից իւր եւ իւրաքանչիւր
զեղբայր իւր եւ ասիցեն Թէ ծանիր զտէր, զի ամենեքեան ծանիցին զիս ի փոքրկանց մինչեւ
ցմեծամեծս նոցա, զի քաւիչ եղէց անաւրէնութեանց նոցա եւ զմեղս նոցա եւ զանաւ-
րէնութիւնս նոցա օյլ ոչ եւս յիշեցից (ԼԱ, 31):

1 Ա ժ փինկ ժԹ || 3 ԲԸ ի յուԹերորդ: Ա յիշես զու զնա... դու նմա, փոքր ինչ || 6 ԱԲ ի
քսաներորդէ առաջնորդէ: Ը առաջներորդ: Բ ի մէջ եղբարց || 8 Բ ժա փինկ ժ || 8—9 Ա Միսայեայ,
Բ յԵսայայ, Ը յԵսայայ || 11 Ը լիւիցէք || 13 Ա չէք վասն որոյ: Բ չէք աւրինաց — ուր: ժբ կարմա-
զրէն կը սկսի անկանոն Թուարկում մը Ա ի լուսանցքին վրայ այսպէս՝ ժբ, ժգ, ժդ, իբ, ժդ, ժե, ժե,
զ, ժգ, բ, ժե, է, ժը, իդ, ժթ, ժդ, ի, ժե, իա, ա, իդ, ժգ, իգ, է, իդ, ժգ, իե, ժե, իգ, ա, իե,
ժբ, իը, ժԹ, իթ, իդ, չ չէք || 22 Բ աւրինակի նոր ցուցաւ քեզ ի լերինս || 24 Բ ի վերա տան ||
25 ԱԲ իղի, Ը իղի: ԱԲ չէք ի վերայ (տանն Յուդայ): Ը զոր ուխտեցի փինկ արարի, Շ. ժեթէմյոյ,
in Cryptoferratensi ἐπιείγῃ || 26 Ը հարսն նոցա: Բ առ ի ձեռն: Ը յերկրէն Եգիպտացուց = ἐκ
τῆς Αἰγύπτου || 27 Բ չէք իմում: Ը տէր ամենակալ: ԱԲ այլ այս է || 29 Բ եղեցեն: Ը ինձ ի Ժողո-
վուրդ || 30 զքաղաքակից = τὸν πλῆσιον || 31 Բ փոքրկանց || 32 Ը ի մեծամեծս || 33 Ը չէք նոցա:

ԱՅՍ ԻՆՉ Է Ի ԴԻՐՍ ՊԱՌՂՈՍԻ ԹՈՒՂԹԵ ԶՈՐԵՏԱՍԱՆՔ

ա. Առ հռովմայեցիս: բ. Առ կորնթացիս առաջինն: գ. Առ նոսին երկրորդն: զ. Առ փիլիպեցիս: է. Առ կորնթացիս: ը. Առ թեսաղոնիկեցիս առաջինն: թ. Առ նոսին երկրորդն: ժ. Առ եբրայեցիս: ժա. Առ Տիմոթէոս առաջինն: ժբ. Առ նոյն երկրորդն: ժգ. Առ Տիտոս: ժդ. Առ Փիլիմոն:

ՀԱՄԱՌՐԸՆ ԳԼԽՈՅՆ ԴԻՐ

ըստ իւրաքանչիւր թղթոցն առաքելոյ եւ են ի նոցանէ որ եւ մասնաւոր ներքնաբաժինս ունին կարմրագեղով:

ա, բ, գ, եւ այլն թուարկումը Բ միայն ունի անեղծ, Ա ունի մինչեւ գ, իսկ ԴԸ եւ Բ (= Եղմ. Թ. 1925 Ձ., Մուրատ, Յայտն. Յովհ., էջ 345) չունին: Անարժէք համառոտագրութիւնները զանց կ'առնեմ յիշատակել մի առ մի: 1 ԱԸ թուիւթք, Բ թուիւթք: Դ Հռովմայեցիս, Ա հռովմայեցիս, Բ հռովմայեցիս || 4 Բ Տիմոթէոս, Ը Տիմաթէոս || 5 Բ Փիլիմոն, ԴԸ Փիլիմոն:

Պաւղոսի թղթերու եւթադեան գլխակարգութիւններու իւրաքանչիւրին սկիզբը զետեղուած մասնական «Գիրքերը, ինչպէս վերը նշանակեցինք (էջ 38—39), չկան զարմանալիօրէն հայ թարգմանութեան մէջ: Ե սակայն, որ, ինչպէս այլուր ծանօթագրեցինք (էջ 89, ծանօթ. 1), յոյն բնագրին հետ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացնելու համար հայ հին բնագրին ընթերցուածները քմահաճ փոփոխութիւններու յանդգնած է եւթարկել յաճախ, յոյն բնագրին յատուկ մասնական «Գիրքերն ալ փութացած է ներմուծել համառօտակի ու երբեմն չփոխ հայ գլխակարգութիւններու իւրաքանչիւրին սկիզբը, բարեբախտաբար յատկանշական այնպիսի հայերէնով, զոր ապացոյցներու պէտք չունինք իբրեւ լամբրոնեան հաստատելու: «Համաւրէն գլխոցն գիրքն անտեսելով Լամբրոնացին (= Ե) «Գլուխք Հռովմ. թղթոցն» խորագրին կը կցէ անմիջապէս գլուխք իւրին... այսինքն, թղ. 126, որ լրացուելու է անտարակոյս ունի մասունք Բարձրեալ: Ա. Կորն. թղթոցն գլուխներու ստորաբաժանումներու մասին (հմտ. Zaccagni, էջ 591) կը լռէ զարմանալիօրէն Ե, թղ. 2, մինչ Բ. Կորն. գլուխներու խորագրին տակ կը զետեղէ գլուխք այսինքն իւրին ունի մասունք Բարձրեալ ամբողջական տեղեկագրութիւնը, թղ. 181, որ խտացումն է յոյնիս սա ծանօթութեան ἑκθεις κεφαλαίων καθολικῶν τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς, ἐχόντων τινῶν, καὶ μερικὰς ὑποδιαίρεσεις τὰς διὰ τοῦ πινναβάρεως (Ζ., էջ 613): Արողհետեւ οὐκ ἔχει ἢ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ ὑποδιαίρεσεις κεφαλαίων (Ζ., էջ 625), Լամբրոնացին կը լռէ, թղ. 198ա: Նոյնպէս որողհետեւ չունին մասնաւոր ստորաբաժանումներ Եփես. եւ Փիլիպպ. թղթոց գլուխները (տես Ζ., էջ 638, 643), կը լռէ հետեւաբար դարձեալ Լամբրոնացին, թղ. 209 եւ 219: Կող., ինչպէս նաեւ Բ. Թեսաղ. եւ Եբր. թղթոց իւրաքանչիւր գլուխներուն Ե կը կցէ գլուխք այսինքն իւրին, թղ. 227 եւ 242, զոր ամբողջացնելու է անտարակոյս դարձեալ ունի մասունք Բարձրեալ յաւելուածով = ἐχόντων τινῶν καὶ μερικὰς ὑποδιαίρεσεις (Ζ., էջ 659, 664 եւ 671): Ա. Թեսաղ. թղթոցն գլուխները ստորաբաժանում չունին, Լամբրոնացին սակայն փոխանակ այստեղ ալ լռելու կը դնէ ստորաբաժանումները շեշտելու համար իր դործածած սովորական գլուխք այսինքն իւրին, ծանօթութիւնը, թղ. 234: Ա. Տիմ. թղթոցն գլխակարգութեան կը յարէ Ե գլուխք այսինքն իւրին ունի մասունք Բարձրեալ, թղ. 271, յոյնը բնագրակրօս Բ. Կորն. գլխոյն «Գիրքերն (տես Ζ., էջ 688): Հետեւելով յոյն բնագրին, գրած եմ վերը սխալմամբ թէ Բ. Տիմ. թղթոցն գլուխները ստորաբաժանում չունին (էջ 41), կը նկատուի սակայն հարազատ ստորաբաժանում մը հայ թարգմանութեան մէջ, հետեւաբար իրաւունք ունի Ե երբ կը գրէ դարձեալ գլուխք այսինքն իւրին ունի մասունք Բարձրեալ, թղ. 380: Տիմ. եւ Փիլիմ. թղթոց գլուխները չունին ստորաբաժանումներ (Ζ., էջ 704 եւ 707), իրաւացի չէ հետեւաբար Լամբրոնացւոյ գրածը գլուխք այսինքն իւրին (Տիտոսի) ունի մասունք Բարձրեալ կամ գլուխք այսինքն իւրին (Փիլիմ.):

1 Պատահաբար կը յիշէ Սաբգիսեան թէ Տ իբր խորագիր կը դնէ «Համաւրէն գլխոցն գիրքն ըստ իւրաքանչիւր թղթոցն առաքելոյ», Յուցակ, Ա, էջ 71 || 2 ԱԸ թղթոցն, Դ թղթոցն: Ը Պաւղոսի առաքելոյ: Դ մասնաւորը որ ներքնաբաժինս || 3 Բ չիք ունին:

Աւետարանական վարդապետութիւն վասն առ արտաքինն շնորհացն Բրիստոսի եւ
որ ընդ շնորհաւքս են¹ եւ վասն յուսոյն եւ հոգեւոր առաքինութեան:

Ա. Արդ նախ յետ սկզբանն վասն դատաստանաց հեթանոսաց, որք ոչ պահեցին զընականն :

Բ. Վասն դատաստանաց խարայելի, որ ոչ պահեաց զաւրինականսն:

Գ. Վասն առաւելութեանն իսրայէլի, որ եհաս աւետեացն:

Դ. Վասն շնորհացն, որով միայն արդարանան մարդիկ, եւ ոչ ըստ ազգի ընտրութեան, այլ ըստ Աստուծոյ պարգեւացն հասարակապատիւք ըստ աւրինակին Աբրահամու:

Ե. Վասն հանդերձեալ յուսոյն:

Գ. Վասն ընծայութեան առ ի մերոյ փրկութենէ եղելոյ մարդոյն Յիսուսի Զրիստոսի փոխանակ անկելոյն ի սկզբանէ երկրածնին Ադամայ:

Է. Վասն պարտական² հաւատովք զործոցն բարութեան:

Ը. Երկրորդութիւն վասն շնորհաւքն կենաց:

Թ. Վասն յաւրինաց անտի դատապարտութեան յաղագս մեղաց :

Ժ. Վասն մարդկութեան բնութեան կարեաց անհնարին լինելոյ առ ի միաբանութիւն աւրինացն:

1 Ա թխթոյն Պաւլոսի, ԴԾՇԻ Թղթոյն Պաւլոսի, Ը Թխթին Պաւլոսի, ԲԷ Թղթին
այսպէս եւ Գ ըստ Սարգիսեանի (Յուդակ, էջ 16), մինչ Զօհրապեան ունի Թղթոյն, այսպէս
Թղթոյն եւ ՌՏԱԲՐ || 2 Բ վարդայպետութիւն։ Դ չէք առ։ Ե չէք առ || 3 Բ բնդ նոր շնոր
Թղթոյն եւ ՌՏԱԲՐ || 2 Բ վարդայպետութիւն։ Դ չէք առ։ Ե չէք առ || 3 Բ բնդ նոր շնոր
Հաւս են, P (= Եղմ. Թ. 1925 2., Մուրատ, Յայտն. Յովհ., էջ 84Կ) շնորՀաւքն։ Ե առա-
քինութեանցն, P առաքինութեանն։ Առաքինութիւն = πολιτεία || 4 ԱԸ յետ ի սկզբանն։
P յետ նախասկզբանն։ Ե դատաստանացն || 5 բնականք = φυσικά || 6 ԱԵ Ի հիշ, որք ոչ պահեցին։
Աւերկնականք = νομικά || 8 Ե ոչ — բնորութեան = οὐ κατὰ γένος διαχειρισμένως || 9 Ե պար-
Աւերկնականք = νομικά || 8 Ե ոչ — բնորութեան = οὐ κατὰ γένος διαχειρισμένως || 9 Ե պար-
գեւաց։ Հասարակապատիրք = ἰστορίως || 10 Հանդերձեալ = ἀποχειμένη || 11 Ընծայութիւն =
εἰσαγωγή։ ԱԳ առ ի մերոյ փրկութենէ, միւսները առ ի մերոյ փրկութեան, յոյնը πρὸς σω-
τηρίαν ἡμῶν. Ա մարդկութեանն || 12 Ա անգելոյն։ Դ անկանելոյն, Ե անդանելոյն ի սկզբանն.
տηρίαν ἡμῶν. Ա մարդկութեանն || 12 Ա անգելոյն։ Դ անկանելոյն, Ե անդանելոյն ի սկզբանն.
Բ երկրածին, Ե երկրածինն = τοῦ γηγενοῦς, ԵԸ Արամ || 13 ԱԸ Հաւատով || 14 Դ երբորդու-
թիւն։ Ա շնորՀաւք կենացն, Դ շնորՀացն կենաց || 15 Բ յաղագս փինկ յաղագս || 16 ԱԴԸ կարեացն։
Ե անհնար։ Գ առ ի միաբանութիւնն || 17 Ե աւրինաց։ Վասն մարդկութեան բնութեան կարեաց =

1 ԲԱՌԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ Բերականորէն անկանոն ու տրամաբանորէն անըմբռնելի այս հատուածին հանդէպ յոյն նախաբնագիրն ունի կանոնաւոր ու դիւրըմբռնելի՝ εὐαγγελική διδασκαλία περὶ τῶν ζώων χάριτος Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐν χάριτι. Հայ հատուածին մէջ այս իմաստին հեռաւոր ձէջ *χάριτος Χριστοῦ*, καὶ τῶν ἐν χάριτι. Հայ հատուածին մէջ այս իմաստին հեռաւոր ձէջ մանաւորութիւնը գտնէ ընդ աղօտաշմարեւ կարենալու, ինչպէս նաեւ երկու նախադասութիւններու մէջ քերականական ներդաշնակութիւն գոյացընելու համար պէտք է կը կարծեմ անտեսել վաւեր եւ այս- քերականական ներդաշնակութիւն գոյացընելու համար պէտք է կը կարծեմ անտեսել վաւեր եւ այս- պէս ձեւել նախադասութիւնը՝ «աւետարանական վարդապետութիւն աւետարանէն շնորհացն (= աւետարանական վարդապետութիւն) քերտոսի եւ ոք ընդ շնորհաւքս են»։ հարազատագոյն թարգման- յանդի որ արտաբայ են շնորհացն) քերտոսի եւ ոք ընդ շնորհաւքս են»։ հարազատագոյն թարգման- նութիւնը պէտք էր եղած ըլլաւ բնականաբար «աւետարանական վարդապետութիւն վասն այնոցիկ նոյնութիւնը պէտք էր եղած ըլլաւ բնականաբար «աւետարանական վարդապետութիւն վասն այնոցիկ

² ԱՄԴԱՆՍՈՒԹԻՒՆ՝ Ինչպէս հոս, նոյնպէս ստորեւ խկապէս խանդարիշ գեր կը կատարէ պարփակել
թէ առաջին նախագասուծութեան մէջ իր գրաւած աններելի դիրքովը եւ թէ երկու նախագասուծիւններու
մէջ իր կատարած ստրկական պաշտօնովը. յղյժ ունի քեր շէն օ ֆեյլօմենց էնի տիլ. քիստէ քրաքէօս
ճգածից եւ քեր շէն օ ֆեյլօմենց ճգածից Խրիստօ, որունց առաջնորդութեամբ մութ ու անորոշ
հայ նախագասուծիւնները պարզաբանելու է «վասն թէ պարտ եւ պատշաճ է գործոց բարեաց պատ-
հառ կալ հաւատովք» եւ «վասն սիրոյն զոր պարտիմք քրիստոսի» կամ նման հայածեւ գարձուածներով.

ԺԱ. Վասն մերկանալոյ ի բնականն կարեաց միաբանութեամբ ընդ հոգւոյն:

ԺԲ. Երկրորդութիւն վասն հանդերձելոց փառացն սրբոց:

ԺԳ. Վասն պարտական առ ի մէջ սիրոյն Բրիստոսի:

ԺԴ. Վասն անկանելոյն իսրայէլի տարագիր լինելոյ¹ եւ կոչման ճշմարտին որ ընտրե-

5 ցաւ ի հեթանոսաց:

ԺԵ. Թէ ըստ ապստամբութեանն եղեւ տարագրութիւնն առ ի յանդիտութիւնն կործանելոյ եւ ոչ պատշաճելոյ նոցա ըստ քարոզութեանն:

ԺԶ. Վասն կիտին որով ելին նոքա, որպէս զն յերկրորդութիւնն անդրէն մտանել ջա-

նայցեն առ նախանձու մեծարելոյ հեթանոսաց եւ կարգելոյ ընդ հաւատացելոյն իսրայէլի:

10 ԺԷ. Ա. Խրատ վասն առաքինութեան որ առ Աստուած եւ առ մարդիկ: Բ. Յորս ընդ միմեանս միաբանութիւնն է: Գ. Վասն Աստուծոյ պաշտամանն: Դ. Վասն առ հակա-

ռակորդան անոխակալ լինելոյ: Ե. Վասն իշխանաց հնազանդ լինելոյ: Զ. Վասն զգաստու-

թեան եւ հեղութեան: Է. Վասն ի կերակուրս եւ յաւուրս անկուիւ միտս ունելոյ:

ԺԸ. Վասն նմանող Բրիստոսի անոխակալութեանն լինելոյ:

15 ԺԹ. Վասն իւրոյ սպասաւորութեանն որ յարեւելս եւ յարեւմուտս: — Տունք լէ:

περι ἐν ἀνθρῶπινῃ φύσει παθῶν, ուրեմն ի մարդ. բնութեան: Միաբանութիւն = συμφωνία || 1 ԲԳԵ ի բնական: Միաբանութիւն = συνάφεια || 2 Ա յերկրորդութիւն (sic): Գ հանդերձե-
լոյ, Գ հանդերձեալ || 3 Ը սիրոյ || 4 ԱԳ անկանելոյ: ԱԲԳ իշի, ԵԸ իշի: Գ լինելոյ: Ե որ ընդրե-
ցաւ || 6 ԲԳ զն փննկ թէ, այսպէս ԱԳԵԸ: Գ առ ի յանդիտութեան || 7 Ը պատշաճելոյ ||
8 Ա կետին, վասն կիտին = περι τοῦ σχοπῶν. ԳԵ յերկրորդութիւն: Ա անդէն: Անդրէն մտանել =
ἐπανελθῆν || 9 Ը մեծարելոյ: Ը կարգելոյ: ԲԳ ըստ: Գ հաւատոցն, միւսները հաւատացելոյն, զոր
կ'ընթեռնում հաւատացելոյն = τῷ πιστῶ: ԱԲԳԸ իշի || 10 Ա յայտն կարմրագիր Ա ունին ԺԷին
ստորեւ ԱԲԸ, Գ եւ Բ ա գ ր ա տ ու ն ի Զ. ի համաձայն կը տեղափոխեն, իսկ ԳԵ չունին ստորաբա-
ժանում, քանի որ ստորաբաժանումները կը վերածեն գլխաւոր բաժանումներու՝ շարունակելով
սեւագիր ԺԸ, ԺԹ եւ այլն, տես վերը, էջ 40—41: Գ եւ Բ ա գ ր ա տ ու ն ի (էջ 1112) =, նոյն-
պէս Զ. ա', ԳԵ՝ ԺԸ փննկ Բ: ԱԳԸ յորմէ, Ե յորում, ԲԳ յորս = ἐν αἰς || 11 Գ միաբանութիւն,
Ե աբանութիւնն (sic): Գ եւ Բ ա գ ր. Բ, նոյնպէս Զ. Բ', իսկ ԳԵ՝ ԺԹ փննկ Գ: Գ եւ Բ ա գ ր. Գ,
նոյնպէս Զ. Գ', իսկ ԳԵ՝ Ժ փննկ Դ: Բ հակառակորդն, Գ հակառակորդն || 12 Ը լինելոյ: Անոխակալ
լինել = ἀνεξίκαχία. Գ եւ Բ ա գ ր. Գ, նոյնպէս Զ. Ը', իսկ ԳԵ՝ ԺԱ փննկ Ե: Գ եւ Բ ա գ ր. Ե,
նոյնպէս Զ. Ը', իսկ ԳԵ՝ ԺԲ փննկ Զ || 13 ԱԸ հնազանդութեան փննկ հեղութեան: Գ եւ Բ ա գ ր.
Զ, նոյնպէս Զ. Ը', իսկ ԳԵ՝ ԺԳ փննկ Է: Անկուիւ = ἀναχοσ: Ը ունելոյ || 14 ԺԸԻ տեղ ԳԵ՝ ունին
բնականաբար ԺԳ: ԲԳ նմանաւ || 15 ԺԹԻ տեղ ԳԵ՝ ունին ԻԵ: Գ վասն սիրոյ փննկ իւրոյ:
ԱԲԸ միայն ունին տունք լէ = στίχοι λζ'. Ը կը յարէ սա յիշատակարանը "կատարեցաւ ջանկ
առաքելական մատենիս ի փառս Բրիստոսի, ձեռամբ յոգնամեղ գրչի Գրի, յօրինեալ եւ խղիւղ
Ե-Մարի, ԹՂ. 102բ²:

¹ ԲԱՌԱՋՆՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ Ինծի ծանօթ ՉՉ առանց բացառութեան կ'ընթեռնուն այստեղ "վասն ան-
կանելոյն իսրայէլի եւ տարագիր լինելոյ", զոր անփոփոխ կը ներկայացրնեն նաեւ Ջ. Տ. Տրապ (էջ 766) եւ
Բ ա գ ր ա տ ու ն ի (էջ 1112). յոյն բնագիրը սակայն ունի περι ἐκ πτωσεως τοῦ Ἰσραὴλ ἀποβλῆ-
θ' ἐν τῷ, ուրեմն "վասն տարագիր լինելոյ (կամ տարագրութեան) անկելոյն իսրայէլի". հետեւելով
այս ուղիղ ընթերցումին հայկ. նախադասութեան խանգարիչ եւր ջնջելու է, որով կ'ունենանք բնա-
գրին մէջ մեր անցուցած յոյնին համապատասխան ընթերցումը. ἐκ πτωσεως այլուր կը թարգմանուի
պարզ Գր-Գր-Բի-ն, այսպէս "ըստ ապստամբութեանն եղեւ Գր-Գր-Բի-ն" = ἡ ἐκ πτωσεως, տող 6,
եւ "երկնջել պարտ է յառաջնոցն Գր-Գր-Բի-ն", ԳԸ. ԵԲԲ. Գ = τῇ ἐκ πτωσιν.